

Un număr vechiu 6 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: N. C. SCHINA,

Președinte la Curtea de Apel București

Secretar: VIRGIL ANGHIELOVICI

Doctor în drept de la Paris, magistrat

ABONAMENTUL

Pe an, în România	100 lei
6 luni	50 »
3 luni	25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 13/29 =

Intrucât a expirat termenul de subscriere al acțiunilor Societății anonime „Curierul Judiciar”, D-nii magistrați și D-nii decani ai barourilor din țară, cari au primit subscrieri, sunt rugați să bine-voiască a trimite în plic, recomandat, la sediul Societății, București, Calea Rahovei 5, declarațiunile de subscriere ce au primit, iar sumele ce au încasat să le verse la una din băncile din localitate, care lucrează cu Banca de Scont a României sau Banca Marmorosch Blank & Co., pe numele și la dispoziția Societății anonime „Curierul Judiciar”.

SUMAR

- Lacunele și defectele în organizarea sistemului nostru civil de garanții reale, de d. profesor Al. Cerban ;
- Caracterul noului Parlament, de d. N. C. Schina ;
- Lacunele noii legi electorale, de d. Prim-Președinte Sava Christescu ;
- Slăbirea progresivă a respectului cuvenit legilor, de d. Daniel Ballet—Recenzie, de d. Dr. E. C. Decusară ;

JURISPRUDENȚA

- Camera de punere sub acuzare a Curții de apel din Constanța : Procurorul general al Curții de apel Constanța cu Iusein Adil. — (Competința Trib. corecționale de a judeca crimele săvârșite de minori, cari se sesizează direct prin ordonanța judecătorului de instrucțiune, fără a fi nevoie de decizia camerei de punere sub acuzare).

Rezumatele jurisprudenței Curții noastre de Casație

- **Casație I** : Expropriere. — Teren cultivabil.—Instituție de utilitate publică. — Expropriere în întregime. — Recurs-Lipsă de prejudiciu și interes. — Respingere. — Art. 5 din decretul lege de expropriere din 16 Decembrie 1918.

- **Casație II** : Nespecificarea stilului la termenul din citațiune. Dacă atrage nulitatea procedurii ?.

- **Casație III** : Mărturisire. — Acte înfățișate de părți.—Mărturisiri rezultate din ele. Dacă pot constitui o probă în justiție ? Aprecierea instanței de fond. — Inaplicabilitatea art. 24 Pr. civilă în ce privește mărturisirile rezultate din acte iar nu din declarațiunile părților în instanță. — Art. 1206 c. civ. și art. 124 Pr. civilă.

LACUNELE ȘI DEFECTELE

în organizarea sistemului nostru civil de garanții reale

Garanțiile reale prevăzute și reglementate de codul civil consistă în afectatiunea specială a unuiu sau mai multor bunuri aparținând fie debitorului, fie unui terțiu care le grevedză pentru debitor, cu scopul de a asigura executarea unei obligațiuni pecuniare.

Formele tipice de garanții reale în dreptul nostru sunt în număr de două : Amanetul și Ipoteca.

Amanetul este forma mai veche de garanție reală și consistă în remiterea unui lucru creditorului sau unui terțiu care îl deține și păstrează pentru asigurarea unei datorii. Când lucrul remis este mișcător, avem de a face în special cu gajul reglementat în art. 1685 și urm. din codul civil și art. 478 și urm. cod com.; când lucrul remis este un nemiscător, garanția se chiamă anticreză prevăzută în art. 1697 și urm. c. civ.¹⁾

Contractul de gaj conferă creditorului un privilegiu, adică un drept real asupra lucrului în virtutea căruia creditorul, în caz de neplata datoriei la termen, îl poate vinde spre a se plăti din prețul lucrului cu preferință înaintea celorlalți creditori ai debitorului, întrucât printre ei, n'ar exista vre-unul cu un privilegiu preferabil.

Contractul de anticreză conferă creditorului dreptul de a percepe fructele sau veniturile imobilului asupra căruia i s'a constituit anticreză cu obligațiunea de a imputa valoarea lor asupra dobânzilor și capitalului creanței sale, dar el n'are nici un privilegiu asupra imobilului afectat și, prin urmare, în caz de vânzare voluntară sau silită a imobilului, creditorul anticresist nu figurează în tabloul de ordine decât în calitate de creditor chirografar.

Sub ambele forme, amanetul constituie o asigurare eficece pentru creditor, căci acesta fiind pus în posesiunea lucrului, are dreptul de a-l reține și păstra până la plata integrală a datoriei, erga omnes, atât față de debitor, cât și față de cei de al treilea, succesori cu titlu particular ai debitorului; acest drept de retențiune prezintă o deosebită importanță pentru creditorul anticresist, căci acesta neavând privilegiu asupra imobilului, găsește în dreptul de retențiune un mijloc indirect dar

1) Se va observa că întrebuințăm expresiunea «amanet», nu în sensul special admis de c. civ., ca aplicându-se numai la garanția reală atunci când are de obiect un lucru mișcător, ci în sensul generic de garanția reală realizată prin remiterea în mânie creditorului, a lucrului care servește drept garanție, fie că acel lucru e mișcător sau nemiscător, adică în sensul expresiunei *pignus* la Romani, *nantissement* la francezi «amanet» în codul Calimach § 584 și urm. și zalog în codul Caragea art. 113 și urm. partea III-a, cap. XI.

eficace de a ajunge la achitarea sigură a creanței sale. Caracterul comun al gajului și anticrezei în ce privește modul lor de formațiune și de conservare prin remiterea lucrului afectat în mâinile creditorului și păstrarea de către acesta, rezultă în codul civil francez în mod vădit atât din dispoziția art. 2072 c. civ., cât și din faptul că ambele instituțiuni sunt reglementate în același titlu sub denumirea de „nantissement”; desigur din inadvertență legiuitorul nostru a suprimat art. 2072 c. fr. și a tratat despre gaj și anticreza în două titluri deosebite.

Contractul de amanet astfel cum se găsește organizat și reglementat în codul nostru civil, prezintă un triplu inconvenient: a) în primul loc debitorul este obligat să renunțe la posesiunea lucrului amanetat care trebuie să se dea și să rămână în posesiunea creditorului; din această cauză, întrebuințarea gajului ca mijloc de credit este imposibilă când e vorba de lucruri de care debitorul are trebuință ca instrumente de muncă pentru exercițiul profesiei sale. Astfel de pildă un fabricant n'ar putea să dea în gaj creditorului său mașinile și celelalte instrumente de care se servește pentru fabricațiunea produselor sale; b) în al doilea loc, creditorul are sarcina conservării lucrului amanetat care se află în posesiunea sa (art. 1691 și art. 1699, cod. civ.); c) în fine, lucrul amanetat trebuind să fie remis creditorului, acel lucru nu poate fi întrebuințat ca instrument de credit, decât pentru o singură datorie; de unde urmează că atunci când valoarea lucrului este superioară datoriei, o parte din acea valoare rămâne sterilă din punctul de vedere al creditorului.

Este adevărat că aceste două din urmă inconveniente pot fi înlăturate în materie de gaj prin facultatea admisă de lege în art. 1688 ca lucrul amanetat să fie remis unui terțiu ales de părți, care va deține lucrul în numele creditorului, ceea ce pe de o parte permite debitorului de a amaneta succesiv același lucru la mai mulți creditori cari vor fi considerați că-l dețin prin mijlocirea terțiului și astfel să poată întrebuința toată valoarea lucrului ca instrument de credit, iar pe de alta scutește pe creditor de sarcina conservării lucrului.

Dar nu-i mai puțin adevărat că acest mod de constituire al amanetului nu este uzitat în materie civilă, căci nu se găsește ușor o persoană care să primească a fi depozitară a lucrului amanetat, obligându-se a supraveghea și conserva amanetul cu răspunderea eventuală din acest punct de vedere; numai în materie comercială, legiuitorul pentru a favoriza dezvoltarea industriei și a comerțului a prevăzut și organizat anume localuri publice cunoscute sub denumirea de magazine generale sau docuri în cari se primesc în depozit materii prime, mărfuri și obiecte fabricate depuse de comercianți, industriași și agricultori și care între alte avantajii aduc și un folos însemnat în ce privește constituirea gajului, jucând rolul de terțiu deținător al lucrului amanetat în interesul creditorului (legea din 28 Iunie 1881 cu modificările din 6 Iunie 1892).

Pentru a organiza și în materie civilă, gajul ca instrument de credit mai eficace, ar fi de dorit ca cercul de activitate al magazinelor generale să fie lărgit în sensul de a li se permite să primească în depozit orice fel de lucruri de la orice persoane, chiar dacă nu fac parte din categoria celor prevăzute de art. 1 al legii asupra magazinelor generale și în același timp pentru ușurința celor interesați ar trebui recunoscut caselor de împrumut pe amanet înființate prin legea de la 23 Februarie 1906 dreptul de a primi în depozit lucruri amanetate, în calitate de terțiu detentor, cu atât mai mult că prin legea lor organică, aceste instituțiuni de credit

nu sunt autorizate a acorda împrumuturi decât până la cel mult $\frac{1}{3}$ când e vorba de împrumut pe efecte sau mărfuri și până la $\frac{1}{2}$ pe obiecte prețioase.

Inconvenientul rezultând din necesitatea punerii în posesiune asupra lucrului amanetat, a fost înlăturat în parte prin modificarea adusă codului de comerț și diferitelor legi speciale în interesul industriei și agriculturii și pentru împrumuturile făcute de anumite instituțiuni de credit; vom examina dacă nu este locul a se complectă dispozițiunile acestor legi.

Triplul inconvenient pe care-l prezintă amanetul, este înlăturat în ipotecă; în adevăr, în primul loc, ipoteca ca și privilegiul, care nu este decât o varietate a ipotecii, n'are inconvenientul de a scoate lucrul din stăpânirea debitorului; creditorul ipotecar nu dobândește nici proprietatea, nici măcar posesiunea lucrului asupra căruia s'a constituit ipoteca; lucrul rămâne în fapt și în drept la dispoziția debitorului; deci al doilea inconvenient al amanetului, sarcina conservării lucrului impusă creditorului sau terțiului care deține pentru creditor, nu există în cazul de față; în fine, lucrul ipotecat poate fi afectat succesiv pentru mai multe datorii până la întrebuințarea completă a valorii sale de credit.

Fie că e vorba de gaj sau ipotecă, bunul afectat la plata datoriei este grevat de un drept real, care conferă creditorului privilegiat sau ipotecar un drept de preferință asupra prețului sau mai bine zis asupra valorii bunului afectat și un drept de urmărire în mâinile celor de al treilea detentori, ai bunului afectat; când acest bun este un lucru mobil, dreptul de urmărire nu există decât în măsură compatibilă cu aplicațiunea regulii «en fait de meubles possession vaut titre», regulă fundamentală în materie mobilă consunțită de art. 1909 cod. civ.

Fiind vorba de un drept real destinat să servească creditorului la realizarea în bani a valorii lucrului afectat, urmează că garanția reală nu poate fi constituită în mod valabil de cât de proprietarul lucrului afectat sau în numele lui.

Această condițiune care rezultă în mod logic din aplicațiunea principiilor este consunțită în mod indirect în materie de gaj prin dispoziția art. 1690 cod. civ. și e subînțeleasă în materie de privilegii; ea este arătată în mod mai explicit prin art. 1753 în materie de ipotecă legală și în mod expres prin art. 1769 în ce privește ipoteca convențională.

Din principiul că constituitorul garanției reale trebuie să fie proprietarul lucrului sau titularul dreptului afectat rezultă în mod evident că valoarea garanției și prin urmare siguranța creditorului depinde de existența și stabilitatea dreptului constituitorului asupra lucrului. O aplicațiune specială a acestei idei în materie de ipotecă convențională o face art. 1770 cod. civ., dar această dispoziție se aplică pentru identitatea de motive la orice garanție reală.

Din același principiu rezultă că un bun regim de credit real nu se poate întemeia decât pe o bună organizare a proprietății, astfel încât cei de al treilea interesați să poată cunoaște în mod exact situațiunea juridică a bunurilor aceluia cu care intră în relațiuni de afaceri și prin urmare să-și dea seama de valoarea garanției ce li se oferă; așa fiind orice schimbare în condiția juridică a proprietății, orice sarcină care o grevează trebuie să fie adusă la cunoștința terților prin o publicitate eficace.

Buna funcționare a sistemului garanțiilor reale prezintă o importanță deosebită din punctul de vedere economic și social, fiind dată frecvența crescândă a

acestui instrument de credit și valoarea pecuniară din ce în ce mai mare pe care o reprezintă.

Dificultatea de a da soluțiuni satisfăcătoare în această materie, derivă din multiplicitatea și contrarietatea intereselor în joc. În adevăr este pe de o parte interesul capitalistului ca să fie complet asigurat atât în ce privește dreptul de proprietate al debitorului asupra bunului afectat cât și quantumul sarcinilor anterioare existente asupra acelui bun, pe de alta, interesul debitorului ca să se poată folosi în condițiuni avantajoase de bunul său ca instrument de credit până la întrebuițarea completă a valorii sale, în fine, interesul general care cere ca bunurile să poată circula repede și ușor, ceea ce implică siguranța terților prin publicitatea sarcinilor.

Să vedem dacă și cum sunt satisfăcute aceste condițiuni în starea actuală de organizare a garanțiilor reale.

În ce privește privilegiile mobiliare, trebuie să facem deosebire între cele generale și cele speciale:

a) Cele generale prevăzute de art. 1729 cod. civ. deși nu satisfac la cele două condițiuni fundamentale ale regimului nostru de credit real și anume la principiul publicității și la cel al specialității, totuși nu prezintă un inconvenient grav în sistemul garanțiilor reale pentru ca suprimarea lor să fie necesară.

Aceste privilegii oculte și generale nu constituie un pericol nici pentru ceilalți creditori ai debitorului comun, nici pentru terții cari ar dobândi drepturi reale spre pildă un drept de proprietate sau de gaj asupra lucrurilor supuse unui privilegiu general.

În adevăr, pe de o parte, creanțele garantate prin un privilegiu general, sunt în genere de mică importanță; ele corespund la niște cheltuieli cu un caracter urgent și necesar pentru care legiuitorul a vrut să asigure debitorului, creditul trebuincios; caracterul curent al acestor cheltuieli rezultă în mod evident din materia creanțelor enumerate în art. 1729; așa fiind ceilalți creditori au putut conta pe eventualitatea unor asemenea creanțe privilegiate și deci exercițiul lor nu poate fi considerat ca o cauză de surprindere pentru ei; pe de altă parte, toți dobânditorii de drepturi reale asupra lucrurilor afectate nu sunt expuși ca privilegiul să fie invocat în prejudiciul lor, deoarece se admite în genere în doctrină și jurisprudență că privilegiile generale tocmai din cauza acestui caracter de generalitate pe care îl au, nu dau naștere la dreptul de urmărire, ci numai la dreptul de preferință.

b) În ce privește privilegiile speciale, deși în principiu ele sunt opozabile celor de al treilea cari au dobândit un drept real asupra lucrului grevat de privilegiu, din cauza dreptului de urmărire la care dă naștere privilegiul special, nu e mai puțin adevărat că acest drept de urmărire nu își produce plenitudinea efectelor sale normale, fiindcă exercițiul acestui drept este restrâns prin aplicațiunea regulei consfințită de art. 1909 «en fait de meubles possession vaut titre»; cu alte cuvinte, dreptul de urmărire nu poate fi opus terților achizitori de bună credință, afară de cazul de pierdere sau furt, conform dispozițiunii art. 1909 alin. 2 cod. civ.; numai într'un singur caz și sub anumite condițiuni, dreptul de urmărire este recunoscut chiar contra unui terțiu achizitor de bună credință prin derogare de la art. 1909 și anume în cazul privilegiului recunoscut locatorului de art. 1730 No. 1, cod. civ.; e vorba de dreptul de revendicare al gajului prevăzut în alin. final al art. 1730 No. 1 pentru a asigura exercițiul privilegiului, în cazul când lucrurile afectate au fost deplasate fără consimțământul locatorului.

În ce privește însă exercițiul dreptului de preferință față de ceilalți creditori ai debitorului comun, este contestabil că aceștia pot fi expuși să sufere un prejudiciu opunându-li-se un privilegiu care ar garanta o creanță importantă și de a cărei existență n'au putut avea nici o cunoștință; numai în ce privește privilegiul creditorului gagist, toți în sistemul legii noastre sunt înștiințați prin o formalitate impusă creditorului cu o condițiune de eficacitate a gajului său și anume punerea în posesiune asupra lucrului amanetat.

În ce privește privilegiul locatorului, întrucât e întemeiat pe ideea de gaj tacit, se poate zice că există o publicitate rudimentară, prin faptul că lucrurile asupra cărora se va exercita eventual acel privilegiu, trebuie să se găsească în imobilul închiriat ori arendat și deci ceilalți creditori ai locatorului au posibilitatea să cunoască care anume elemente din patrimoniul debitorului lor, vor fi eventual sustrate de la legea concursului și chiar până la concurența cărei sume se va exercita privilegiul, grație împrejurării că contractele de locațiune sau trebuie să fie transcrise sau dacă sunt pe timp mai mic de 3 ani, sunt vizate de Administrația Financiară și deci publice pe această cale.

Printre privilegiile speciale mobiliare, mai este însă unul, care deși poate să constituie un pericol serios pentru ceilalți creditori, din cauza importanței creanței garantate, totuși nu este adus la cunoștința terților prin nici un mijloc de publicitate; e vorba de privilegiul vânzătorului pentru lucrurile mobile neplătite; cu toate acestea, existența privilegiului este atât de legitimată în cazul de față, atât din punctul de vedere rațional, cât și al echității, că nimeni nu s'ar putea gândi să-l suprimă pentru a evita neajunsul care poate să rezulte din clandestinitatea lui.

De altminterlea, în materie comercială, unde vânzările pe credit sunt mai frecvente și prezintă o importanță pecuniară mai mare, legiuitorul nostru prin art. 783 No. 3 a dispus că actul, care constată vânzarea unor mașini de importantă valoare, întrebuițate într'o exploatare industrială, manufacturieră sau agricolă, precum și creanța neplătită a vânzătorului, trebuie să fie transcris în termen de trei luni de la predarea mașinelor în primirea cumpărătorului, în registrul de transcripțiuni al Tribunalului locului unde sunt instalate mașinele, pentru ca privilegiul vânzătorului pentru plata prețului să fie opozabil terților.

Fiind dat că în materie comercială, operațiunile pe credit se fac în genere pe termen scurt, legiuitorul a limitat durata privilegiului la trei ani de zile, adică în caz de faliment, vânzarea din care derivă creanța privilegiată trebuie să fi avut loc cu 3 ani cel mult înainte de declararea debitorului în stare de faliment; pentru a înlesni creditul comerciantului, legiuitorul cod. com. derogă de la principiul stabilit în art. 468 cod. civ., admițând că chiar dacă mașinele cumpărate au devenit imobile prin destinație, totuși față de vânzător, ele continuă a-și păstra caracterul mobilier și, deci, sunt afectate cu privilegiu în favoarea lui.

Dacă existența unora din privilegiile speciale mobiliare, poate să prezinte inconveniente pentru cei de al treilea care nu sunt puși în situațiune de a cunoaște existența lor, totuși este un motiv decisiv care se opune la o reformă radicală și de principiu a sistemului actualmente în vigoare. În adevăr, nu există în materie mobilieră un sistem eficace de publicitate care să aducă la cunoștința terților condițiunea juridică a proprietății și sarcinele ei, căci nu poate să fie publicitate utilă decât aceea care se face la locul situațiunii bunului afectat; ori lucrurile

mişcătoare neavând din cauza naturei lor o situațiune fixă, cei interesați n'au unde să se informeze.

Așa fiind, în această materie nu poate fi vorba de a se crea un nou sistem în interesul creditului ci cel mult de a se lărgi sau a se restrânge privilegiile, fie din punctul de vedere al numărului lor, fie din punctul de vedere al întinderii fiecărui privilegiu.

Numai în mod excepțional legiuitorul nostru în interesul creditului agricol, viticol, comercial și industrial a admis ca instrument de credit în locul amanetului, astfel cum e reglementat de cod. civ., ce implică punerea în posesiune a creditorului asupra lucrului amanetat, ceea ce constituie dacă nu o imposibilitate practică, în orice caz un obstacol foarte mare pentru întrebuițarea gajului ca mijloc de credit, — a admis, zic, un fel de ipotecă mobilă, adică un gaj fără deplasarea lucrului amanetat, fără punerea în posesie a creditorului gagist; în acest caz publicitatea rezultând din îndeplinirea formalității prescise de art. 1688 cod. civ. (!) este înlocuită prin o formalitate analogă cu cea prescisa în materie de ipotecă și anume înscrierea sau transcrierea actului de amanet într'un registru ad-hoc.

Vom examina dacă nu e locul de a întinde sfera de aplicațiune a excepției menționate și la alte cazuri neprevăzute de lege și în special la fondurile de comerț, la concesiunile petrolifere și brevetele de invențiune.

În ce privește privilegiile imobiliare și ipotecile, starea actuală de organizare a creditului real în legislațiunea noastră, prezintă defecte chiar în ce privește normele care îi servă de bază.

Reformele de care e susceptibil regimul nostru ipotecar (această expresiune trebuie luată lato sensu cuprinzând atât ipotecile cât și privilegiile) se referă atât la situațiunea creditorului cât și la cea a terților.

a) Față de creditorul privilegiat sau ipotecar, valoarea privilegiului sau ipotecei sale, depinde în mod evident de siguranța și stabilitatea dreptului pe care îl are debitorul asupra imobilului afectat.

În dreptul nostru ca și în cel francez, funcționarul însărcinat cu ținerea registrelor de publicitate (greșierul la noi, conservatorul de ipotecă în Franța) n'are rolul de judecător, el nu e chemat să aprecieze validitatea actelor care i se prezintă spre transcriere sau înscriere; nici măcar utilitatea formalității de publicitate cerute de parte (a se vedea concluziunile puse de procurorul general Naquet, înaintea Curții de apel din Aix, în Sirey pe 1890, II p. 130, coloana 3-a); de aici urmează că mențiunile făcute în registru au caracterul și valoarea unor simple informațiuni prescise în interesul celor de al treilea, fără ca validitatea actului juridic menționat în registre să dobândească față de terții, o eficacitate mai mare prin acest fapt; prin urmare cesțiunea capacității părților cari au încheiat actul juridic care a stăpânit dreptului de proprietate asupra imobilului sau a făcut obiectul unei transmisiuni totale sau parțiale, rămâne întreagă, neprejudecată prin îndeplinirea formei de publicitate. Cu alte cuvinte, cesțiunea validității actelor supuse transcripțiunii sau inscripțiunii nu e de competența funcționarului judecătoresc, chemat să îndeplinească această formalitate; această cesțiune rămâne în competența exclusivă a instanțelor de drept comun.

În alte legislațiuni, formalitatea de publicitate îndeplinită are caracterul și efectele unei dovezi, a unui titlu în favoarea aceluia care e menționat în registre ca titular al dreptului; astfel codul civil german, conformându-se tradițiunii vechiului drept germanic, consfințește prin cipiul omnipotenței Statului care dă tărie unui act pînă la simplul fapt că acel act a fost trecut într'un registru

public; art. 892 din codul civil german stabilește regula fundamentală în materie imobiliară că față de cel ce câștigă prin un act juridic un drept asupra unui imobil sau asupra unui drept imobiliar, conținutul registrului funciar se consideră ca exact, afară numai dacă nu este menționată în registru o opoziție contra exactității sau dacă neexactitatea este cunoscută dobânditorului.

Rezultă din acest text că în interesul terților de bună credință și pentru a facilita circulațiunea imobilelor dând deplină siguranță celor de al treilea, legiuitorul german stabilește o prezumție de exactitate juris et de jure în ce privește mențiunile făcute în registrele funciare. Condițiunea juridică a unui imobil astfel după cum rezultă din aceste mențiuni este singură opozabilă terților.

Prin urmare pe când în Franța și la noi publicitatea are un caracter declarativ, în Germania ea este atributivă de proprietate față de terți. Aceeași soluțiune este admisă și în sistemul Torrens aplicat cu deosebire în Australia; atât magistratul german însărcinat cu ținerea registrelor funciare, numit Grundbüchrichter cât și cel prevăzut în sistemul Torrens, numit registrar general, n'au numai un rol pasiv ca funcționarul însărcinat în sistemul legii noastre cu ținerea registrelor de publicitate, cari înregistrează orice act i se prezintă, ci au un rol activ de judecător ce verifică în prealabil validitatea actelor ce i se prezintă și care este în drept să înlăture actele apreciate de el că nu sunt valabile. Acest sistem care poate să prezinte inconvenientul de a suprima protecțiunea celor incapabili și de a consfinți usurpări, are avantajul incontestabil de a garanta siguranța și stabilitatea creditului imobiliar.

b) Față de terții singurul mijloc de a-i pune la adăpost de pericolul la care sunt expuși din cauza exercițiului dreptului de preferință și celui de urmărire consistă într'o bună organizare a publicității garanțiilor reale imobiliare. Or, din acest punct de vedere sistemul consfințit în legea noastră cași în cea franceză prezintă un viciu rezultând din defectuoasa organizare a registrelor de publicitate sau mai bine zis din modul de publicitate care servește de bază la întocmirea registrelor. În adevăr la noi și în Franța, registrele sunt întocmite *pe nume de persoane*; ori ce proprietar real sau aparent care ipotecează sau înstrăinează un imobil în tot sau în parte își are numele înscris în registrele de transcripțiuni și inscripțiuni cari cuprind numele proprietarilor în ordine alfabetică; din acest mod de publicitate rezultă că cel ce dorește să aibă o cunoștință exactă de situațiunea juridică a unui imobil trebuie să cunoască numele tuturor proprietarilor succesivi ai celui imobil, astfel în cât în petiția adresată greșierului pentru a obține un certificat de sarcini, să facă mențiune de toți acești proprietari pe numele cărora urmează a se face cercetările; în adevăr dacă un singur nume a fost emis sau indicat în mod greșit, siguranța terților poate să fie periclitată pentru că ar fi posibil ca acte juridice să fi fost transcrise sau înscrise tocmai pe numele proprietarului care a fost omis sau indicat în mod greșit!

Din cele expuse se vede ușor cât de puțin corespunde unei publicități eficiente, organizarea registrelor întemiate pe principiul publicității personale;

Sistemul Torrens și codul civil german consfințesc un principiu opus și anume al publicității reale. Registrele funciare germane și registrele de imatriculare australiene sunt întocmite pe indicațiuni de proprietăți. În registrul funciar (grundbuch) fie care imobil își are foaia sa, care cuprinde o descriere a imobilului și mențiunea tuturor sarcinilor reale care l'grevează; acest re-

gistru se află într'o strânsă legătură cu un alt registru numit registrul cadastral (Flierbuch) care cuprinde o individualizare fizică (geometrică) a proprietății funciare, astfel încât o concordanță continuă este stabilită între registrul cadastral și cel funciar. „Schimbările materiale constatate de administrația cadastrului sunt comunicate judecătorului care face înscrisurile în registrul funciar și invers toate modificările în starea juridică a imobilului rezultând din mențiunile făcute în registrul funciar trebuie să fie comunicate administrației cadastrului. Grație acestor precauțiuni și a puterii de jurisdicțiune recunoscută judecătorului cu privire la validitatea actelor ce-i sunt prezentate pentru înscriere în registre, s'a putut acorda o forță probantă deosebită acelor înscrieri.¹⁾

Tot așa în sistemul actului Torrens titlurile celui care se prezintă ca proprietar sunt examinate de o comisiune, prezidată de un funcționar numit registrar general, care verifică validitatea titlurilor ca și un judecător și are dreptul să le înlăture refuzând înmatricularea în registre; pentru a înștiința pe cei interesați și a-i pune în măsură să-și salvgardeze drepturile lor, făcând opozițiune la înmatricularea cerută, registrar dispune a se face publicațiuni în jurnale celor de al treilea, dându-le pentru a-și formula cerile, un termen care variază de la o lună la 3 ani; în urmă, dacă se admite înmatricularea se întocmesc două certificate identice care cuprind o descriere a imobilului cu starea sarcinilor care grevează imobilul; unul din certificate este înscris pe o foaie din registru, iar celalt este remis proprietarului, servindu-i ca titlu de proprietate. Înmatricularea dă un caracter definitiv și inatacabil titlului proprietarului înscris; nici o acțiune fie de revendicare, sau de recunoaștere de ipotecă, de servitute sau de orice alt drept real nu-i opozabilă proprietarului înafară de cele menționate în certificat; dacă comisiunea s'a înșelat în ce privește aprecierea titlurilor, terțul care suferă un prejudiciu din această cauză are o acțiune în daune contra lui registrar și una subsidiară contra statului, care are un fond de asigurare alimentat din anumite venituri pentru a face față unor asemenea acțiuni eventuale.

Verificarea drepturilor și a titlurilor se face odată pentru totdeauna atunci când înscrierea proprietății se face pentru prima oară în registru; la mutațiunile de proprietate care au loc ulterior, comisiunea se mărginește numai la verificarea capacității celui care înstrăinează; astfel în caz de vânzare spre pildă, proprietarul care vinde ia un formular care se găsește gata tipărit la dispoziția publicului, îl umple și-l prezintă semnat împreună cu certificatul de proprietate, lui registrar. Comisiunea primind aceste acte verifică capacitatea, anulează certificatul vânzătorului și eliberează un alt certificat cumpărătorului; în caz de constituire de ipotecă înscripțiunea ipotecară se face atât în registru cât și pe certificatul titlului aflat în mâinile proprietarului.²⁾ Este incontestabil că sistemul german și cel australian prezintă mari avantagii căci consolidează proprietatea, dă deplină siguranță terților de bună credință și înlătură toate complicațiunile și incertitudinile care îngreunează circulațiunea proprietății imobiliare sub regimul nostru actual.

Congresul internațional pentru transmisiunea proprietății funciare ținut la Paris în 1889 a adoptat principiul înmatriculării după publicitatea prealabilă și verifi-

carei judiciară a titlurilor de proprietate ca și în sistemul actului Torrens; în acelaș timp însă a păstrat regula că între părțile contractante, transmisiunea proprietății se operează solo consensu independent de imatriculare; în interesul terților de bună credință s'a admis că înmatricularea consfințește dreptul de proprietate în favoarea celui înscris în registru; astfel încât chiar dacă înmatricularea s'ar fi făcut pe nedrept, adevăratul proprietar n'ar putea avea acțiunea în revendicare sau în anularea ipotecei contra terțiului de bună credință, ci numai o acțiune în daune contra autorului fraudei și subsidiar contra Statului, în acest scop s'ar constitui un fond de garanție alimentat din perceperea unei taxe de înmatriculare. S'a mai propus ca registrele ipotecare să fie transformate în registre funciare unde înscrierile s'ar face pe proprietăți; această reformă urmând să fie în legătură cu refacerea cadastrului.

Pe de altă parte subcomisiunea juridică a cadastrului în sesiunea din 1891 a decis deasemenea că este locul de a se întocmi registre funciare, astfel organizate, încât fiecare proprietate, constituind o unitate funciară delimitată după planul cadastral și bine individualizată să-și aibă foaia în registru unde să fie înscrisă starea juridică a proprietății, fie din punctul de vedere al ipotecilor și privilegiilor, fie din punctul de vedere al servituțiilor sau altor sarcini reale, precum și numele proprietarului; în același timp s'a menținut principiul transmisiunei proprietății între părți solo consensu și s'a admis că prescripția achizitivă sau extinctivă poate să se implinească față de un drept imobiliar înscris în registrul funciar, spre deosebire de soluția consfințită în dreptul german.

În fine, subcomisiunea juridică a admis că publicitatea reală pe care a organizat-o se poate combina cu publicitatea personală în sensul ca să se fie și un repertoriu alfabetic pe nume de proprietari, ceace constituie un procedeu util pentru înlesnirea cercetărilor.

Obstacolul care s'ar opune la introducerea acestei reforme în legislațiunea noastră, provine dintr'o îndoită cauză și anume: pe de o parte din extrema diviziune a proprietății țărănești, împărțită într'un mare număr de parcele, adeseori foarte mici și risipite și pe de alta, din lipsa unui cadastru și a unui serviciu de comasare.

Este însă incontestabil că utilitatea și chiar necesitatea acestor două măsuri, a căror realizare cere muncă de ani îndelungați și sacrificii de milioane, nu poate fi pusă la îndoială și se impune cu deosebire acum, când reforma agrară este pe cale de realizare și când țara noastră din punctul de vedere al repartiziunii proprietății rurale, se transformă într'o țară de proprietate mică și mijlocie.

Prin faptul exproprierei totale a proprietăților de mână moartă și a 2 milioane hectare din proprietatea particulară, parcelându-se aceasta întreaga suprafață cu ocaziunea împroprietării țăranilor, se ajunge la individualizarea loturilor țărănești prin delimitarea lor pe teren și ridicare de planuri; deci pe această cale se face operațiunea fundamentală a cadastrului; în ce privește proprietățile particulare din care s'a expropriat porțiuni după cota progresivă de expropriere, cele mai multe din ele au planuri și hotărnicii.

Rezolvarea acestei probleme, fără de care nu se poate concepe stabilitatea și siguranța în situația juridică a proprietății, baza dezvoltării ei economice, este de actualitate și astfel vom putea facilita întocmirea registrelor funciare pe proprietăți; pe această cale vom ajunge la unificarea regimului proprietății funciare în România Mare, căci atât în Bucovina cât și în Transilvania s'a făcut cadastrul și s'a introdus cărțile funduare sau registrele funciare.

1) Cauryès, Cours D'économie politique t. II No. 675.

2) Raoul de la Grasserie Principes sociologiques du droit civil, pag. 244.

Cu aceste considerațiuni am terminat expunerea direcțiilor generale de reformă a sistemului nostru de garanții reale; în articolele următoare vom specifica și analiza lacunele existente, menținându-ne în cadrul organizării actuale a acestui sistem.

ALEXANDRU CERBAN

Avocat

Profesor la Universitatea din București

Caracterul noului Parlament

În momentul când o unitate de acțiune se impune mai cu osebire pe toate tărâmurile vieții noastre de Stat, pentru ca viața politică să se așeze pe un teren real ce trebuie să fie expresiunea firească a unor interese și aspirațiuni bine determinate, este de neapărată necesitate, cred, ca nimeni să nu stavilească opera mare de reclădire și consolidare a României-Mari, oare-cum slăbită actualmente în organizația ei.

Avându-se în vedere, în momentul de față, alipirea fără condițiuni la vechiul regat a provinciilor românești, două soluțiuni se înfățișează: sau ținuturile acestea trebuie să adopte constituția și legile vechiului regat, sau, față de o tendință ce se accentuează din ce în ce mai mult, să se procedă de actualul Parlament, conform art. 128 din Constituție, la formele necesare pentru convocarea unei Adunări Constituante care să facă o revizuire cât se poate mai complectă a constituției din 1866, ce în multe din părțile ei, n'a primit încă o aplicare sinceră a principiilor fundamentale ce le-a înscris pentru ca Statul să-și poată atinge adevăratul său scop; și pentru acesta dela început trebuie zis că este nevoie de o colaborare armonică a tuturor.

Statul are datoria să respecte Constituția, adică acea lege fundamentală care determină forma de guvernământ și regulează exercițiul puterilor publice și drepturile cetățenilor, să asigure menținerea ordinii și liniștii în societate, să protejgă cetățenii contra dușmanilor din afară și dinăuntru, să execute lucrările necesare pentru asigurarea intereselor materiale, să dea tot concursul său autorităților religioase, să favorizeze instrucțiunea publică, să apere bunele moravuri contra tuturor licențelor, să subvenționeze operele moralizatoare și caritabile; într'un cuvânt să asigure tuturor cetățenilor o libertate echitabilă prin legi, făcute pentru utilitatea generală, iar nu pentru asigurarea avantajilor particulare și să se impue cu o astfel de autoritate în cât, asigurând dreapta executare a constituției și legilor conforme principiilor ei, să pedepsească toate violările ce s'ar produce.

Fiind un partizan al ideii ca organizarea judecătorească să fie trecută în Constituțiune, după cum de altfel aceasta s'a făcut în Belgia, am simțit nevoia să punem această chestiune în discuțiune, de oarece

vrem să se cunoască, cu un moment mai înainte, care va fi soarta *Puterii judecătorești* în noua Constituție, pe care guvernul a anunțat-o prin decretele de dizolvare a Parlamentului din Noembrie 1918 și prin decretele succesive de amânare a alegerilor cari au sfârșit prin a convoca nouile adunări legiuitoare, numite constituante, pentru ziua de 20 Noembrie curent. ¹⁾

Iată de ce o dezlegare a acestei chestiuni, de importanță covârșitoare se impune, și aceasta cu atât mai mult cu cât anumite ziare și voci autorizate s'au rostit deja, prin anticipațiune, asupra caracterului noului Parlament.

Astfel ziarul „Viitorul” cu data de 13 Noembrie curent, publică sub titlul „Adunarea Națională și Constituția”, un articol prin care anunțând apropiata începere a activității parlamentare, precizează atât caracterul pe care îl va avea noul Parlament, cât și rolul său în așezarea, unificarea și consolidarea României-Mari.

Numitul ziar arată că acest parlament este o «Adunare Constituantă» și aceasta o deduce din natura evenimentelor politice și a necesităților de viață a noului Stat român, adăogând: „și aceasta în afară de ori ce considerațiuni de drept public”. Și sunt importante de reținut declarațiunile făcute de acest ziar, întru cât sunt vederile partidului politic

4) PREȘEDINȚIA CONSILIULUI DE MINIȘTRI

DECRET

privor la dizolvarea adunărilor legiuitoare și la convocarea corpului electoral din vechiul regat și din Basarabia pentru alegerea deputaților și senatorilor prin vot universal (No. 3272 din 5 Noembrie 1918, «Monitorul Oficial» No. 183 din 6 Noembrie 1919).

Art. I. Adunările legiuitoare sunt și rămân dizolvate.

Art. II. Corpul electoral al tuturor cetățenilor români majori din teritoriul vechi al țării și din Basarabia, este convocat în zilele de 3, 4 și 5 Ianuarie 1919, pentru a alege, pe circumscripții electorale, prin vot universal, egal, direct și obligatoriu și cu scrutin secret, pe baza reprezentării proporționale, numărul deputaților pentru adunare, conform unui decret-lege ulterior.

Art. III. Colegiile electorale pentru alegerea senatorilor în vechiul teritoriu al regatului și în Basarabia, sunt convocate cu începere din ziua de 9 Ianuarie 1919, conform unui decret-lege ulterior.

Art. IV. Nouile adunări legiuitoare constituante sunt convocate în sesiune ordinară în ziua de 24 Ianuarie 1919.

Decretul No. 1526 din 2 Octombrie 1919.

Asupra raportului președintelui consiliului nostru de miniștri cu No. 1526 din 1919.

Văzând și jurnalul consiliului de miniștri No. 2324 din 2 Octombrie 1919.

Am decretat și decretăm:

Art. I. Alegerile generale pentru adunarea deputaților și pentru Senat, fixate prin decretul de convocare a corpului electoral cu No. 3589 din 1919 pentru zilele de 5, 6, 7, 10, 11 și 12 Octombrie se amână, atât pentru vechiul regat și Basarabia, cât și pentru Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, la termenele prevăzute sub art. 2.

Art. II. Alegerile pentru adunarea deputaților vor avea loc în zilele de 2, 3 și 4 Noembrie a. c. iar alegerile pentru Senat în zilele de 7 și 8 Noembrie a. c.

ce era reprezentat prin guvernul ce a dat ființă se riei decretelor cari, fără vreo motivare specială, conferă parlamentului de ales caracterul de Adunare Constituantă și fără ca cel puțin atunci când corpul electoral se convoacă, să se fi publicat vre-un manifest politic care să aibă ca platformă electorală o nouă Constituție de dat României-Mari.

Prin deducțiune logică, urmărind argumentația ziarului citat, ajungem la concluziunea că prin interpretările sale recunoaște că Constituția din 1866 a devenit inexistentă și că este înlăturată din aplicațiunea ei.

D-I C. Arion la rândul său, dă în ziarul „Universul“ cu data de 16 Noembrie curent, o consultație juridică, din care relevez următorul pasagiu: „este adevărat că în politică, mai cu seamă azi, la noi, principiile de drept nu joacă decât un rol secundar“.

În interviu acordat de D-I I. Nistor, ministrul Bucovinei, publicat în ziarul „Universul“ cu data de 18 Noembrie, în ordinea de idei ce ne preocupă, d-se zice: „importanța acestor alegeri mai stă și în faptul că este vorba de un parlament constituant, care va pregăti normele fundamentale după care România-Mare își va conduce destinele în viitor“.

Noi credem, și în neunire cu ideile mai sus expuse, că numai pe considerațiuni și principii de

Alegerile senatorilor de către colegiile universitare din București, Cernăuți, Cluj și Iași vor avea loc în ziua de 9 Noembrie a. c.

Art. III. Alegerile în vechiul teritoriu al Regatului, în Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat, Sătmar și Maramureș se vor face pe baza decretelor-legi electorale respective.

Art. IV. Noile Adunări legiuitoare Constituante sunt convocate în București în ziua de 20 Noembrie 1919.

MINISTERUL DE INTERNE ȘI DE JUSTIȚIE

DECRET

privitor la organizarea și procedura noului sistem electoral întemeiat pe votul obștesc și pe reprezentarea proporțională (No. 3402 din 14 Noembrie 1918, «Monitorul Oficial» No. 191 din 16 Noembrie 1918, cu modificările aduse prin decretulegi No. 3675 din 13 Decembrie 1918, «Monitorul Oficial» No. 220 din 22 Decembrie 1918; No. 1040 din 4 Martie 1919, «Monitorul Oficial» No. 273 din 5 Martie 1919; No. 2087 din 2 Iunie 1919, «Monitorul Oficial» No. 37 din 3 Iunie 1919; No. 3600 din 2 August 1919, «Monitorul Oficial» No. 103 din 26 August 1919; No. 3903 din 10 Septembrie 1919, «Monitorul Oficial» No. 117 din 12 Septembrie 1919; No. 4396 din 18 Octombrie 1919, «Monitorul Oficial» No. 151 din 23 Octombrie 1919 și No. 4535 din 27 Octombrie 1919, «Monitorul Oficial» No. 155 din 29 Octombrie 1919

Art. I. Se aprobă de Noi, sub rezerva ratificării corpurilor legiuitoare, ca alegerile pentru adunarea deputaților și pentru Senat, să se facă potrivit dispozițiunilor decretului de față.

CAP. I

Compunerea adunarilor

§ I. Electoratul, Mandatele

Art. I. Toți cetățenii români majori vor alege prin vot obștesc, obligator, egal, direct și secret și pe baza reprezentării proporționale un număr proporțional de deputați și senatori proporțional cu populația.

Art. II. (Modificat prin decretul-lege No. 3675 din 13 Decembrie 1918), Alegerea se va face pe circumscripții electorale,

drept public putem ajunge la rezolvarea chestiunii ce am ridicat și țin de la început să precizez că în principiu de drept public numai „Puterea constituantă“ are căderea de a atribui unui Parlament rolul de „Adunare constituantă“, și că, în nici un caz, actualul Parlament n'ar putea fi considerat ca „Adunare Constituantă“ de cât pentru a dezavârși opera din 1914, care a provocat o revizuire limitată asupra exproprierei pentru cauză de utilitate națională și asupra reformei electorale.

Chestiunile ce avem dar de rezolvat sunt în număr de trei: 1) cine a putut imprima actualului Parlament caracterul de „Adunare constituantă“; 2) care sunt organele constituționale competente a-i atribui un astfel de caracter; 3) cum s'ar putea ajunge la modificarea constituțiunii astăzi în vigoare în vechiul regat, în vederea așezării, unificării și consolidării României-Mari.

Pentru a evita însă echivocurile grave și a ajunge să dăm tuturor chestiunilor interpretarea lor cea mai precisă, este necesar să le însoțim de un studiu prealabil pentru a ajunge să descoperim acel complex de principii și instituțiuni, care formează aceea ce putem numi: noțiuni de drept public general. Numai astfel vom ajunge a pune concluziuni raționate și practice; pentru acesta ne vom referi la experiența, teoriile și opiniunile publiciștilor specialiști în materie, pe cari vom căuta a-i rezuma pe cât mai mult posibil.²⁾

* * *

Dreptul public al Europei occidentale — izvorul actualului nostru drept public — este rezultatul unei lungi evoluțiuni istorice și are în trecutul său rădăcini adânci. În afară de aceasta, știința mai impune să legăm dreptul actual de cel precedent, pentru a face temeinic că instituțiunile durabile nu se creiază dintr'odată de creerul politicianilor, căci el se elaborează în mod lent în decursul timpului, sub acțiunea prelungită a faptelor și împrejurărilor sociale.

Dreptul nostru public fundamental își găsește expresiunea precisă și complectă într'o constituțiune scrisă; el nu se sprijină, ca în Anglia, pe tradițiuni și documente scrise. De aceea, de altfel, nu găsim în vechiul nostru drept public un text constituțional analog art. 31 care zice: că toate puterile statului emană dela Națiune,

Dreptul constituțional nu poate fi tratat în mod științific decât dacă îi dăm ca fundament principii generale, și expunerea în mod sumar a acestor principii trebuie să domine explicațiunea textelor și descrierea instituțiunilor ce a creat.

2) Autori citați și consultați:

O. Orbau. Le droit constitutionnel de la Belgique,

C. Disescu. Dreptul constituțional.

A. Esmein. Element de droit constitutionnel.

Ar fi fost de dorit ca Constituțiunea să urmeze o ordine rațională și metodică pentru a înțelege ce este societatea politică sau Statul, cari sunt drepturile individuale, cum trebuie înțeles Statul-putere; cari sunt teoriile constituțiilor scrise, care este teoria puterilor și formele politice.

Constituția belgiană, ce am adoptat n'a urmat această ordine, ea a pus la început, sub influența principiilor revoluționare dela 1789 drepturile omului și textele cari definesc regimul libertăților politice (materie exclusă în Germania din tratatele de drept constituțional). Dispozițiunile subsecvente regulează forma de guvernământ, organizează reprezentarea națională, consacră principiile separațiunei puterilor. Puterea constituentă — a cărei existență este legată de Constituțiunea scrisă — nu își găsește organizarea decât în art. 128, cu toate că regimul libertăților publice ar trebui să vină la urmă, căci privesc competența puterilor și presupune realizat și consacrat așezământul lor; puterile mai întâi, garanțiile luate contra lor în urmă.

De aceea autorii de drept public și în special la noi d. Disescu, făcând o expunere rațională și metodică, n'a urmat ordinea materii după Constituție.

Trecem în revistă după această normă toate națiunile ce ne vor servi în partea a doua a articolului, pentru tragerea concluziunilor.

Care este conceptul Statului? Il găsim în formula următoare: Statul sau societatea politică este o comunitate independentă de indivizi grupați în familii și aglomerațiuni locale, trăind în mod continuu, pe un teritoriu determinat sub forma guvernanților și guvernaților. Cinci sunt dar elementele pentru a constitui o societate politică: un popor, un teritoriu, un suveran, continuitatea și independența. Fără a face o discuțiune amănunțită și fără a intra în cercetarea problemei formațiunei sau originilor societăților politice, cari se pun în filosofie și în istorie, constatăm că aceste elemente se întâlnesc în orice Stat; ele formează aspectul exterior sau mai bine zis structura oricărei societăți politice. Acestea fiind elementele cari compun societatea politică și cari îi dau aspectul exterior și distinctiv, ne întrebăm în mod firesc: Care este principiul de viață internă, idealul său de existență, natura sa morală, legea fundamentală a dezvoltării și perfecționării sale? Răspunsul la întrebare ne va permite să determinăm ideea de Stat. Pentru unii autori, societatea politică nu este posibilă, ea nu se poate constitui și conserva ca unitate organică și permanentă, decât prin mijlocul forței materiale; pentru alții, nu există decât comunitatea culturală și credințelor.

Acolo unde puterea nu are alte rațiuni de a fi decât forța, nu există un Stat adevărat, nu există o societate politică. Sclavia n'a avut o legătură socială căci era întemeiată pe constrângere, n'avea

nici un ideal comun, nu era bazată pe un spirit de solidaritate. În religione, pacea și uniunea socială au găsit desigur un prețios sprijin, ea este însă pentru viața socială unul din acele elemente căruia Sociologia îi confirmă importanța, dar nu este prin el însuși cauza vitală, elementul intern și organic al corpului politic. Publiciștii sunt de acord a considera theocrația ca o știință care a realizat un important progres; ea a substituit regimului de forță și al constrângerei, un element de ordine mai înalt, un sentiment moral.

Bluntschli și mulți alții au separat conceptul Statului de ideea Statului. Laurent și-a dat osteneala să examineze și să respingă cu un lux de argumentație vederile lui Bluntschli asupra Statului universal, asupra organizațiunii generale a lumii. (Deutschland über alles) Dacă progrese considerabile sunt posibile și apropiate chiar, aceasta nu poate fi în sensul unei organizațiuni politice unitare imperiale, care să cuprindă omenirea întregă, dar în sensul unei ameliorațiuni și a unei reglementări mai complete a raporturilor între Statele existente.

Ideea de Stat ce cată să definim, și din cele expuse am găsit elementele necesare pentru aceasta, este aceea a unui organism, a unui tot moral compus de ființe personale în mod natural unite între ele prin spirit, inimă și voință, în interese diverse și subordonate unui scop general, întrevăzut și urmărit în comun prin eforturile libere ale tuturor, prin asistența atât individuală cât și colectivă a tuturor.

Și înțelegem prin asistență colectivă, asistența grupurilor și societăților, fie voluntară, fie în mod natural formate în sânul Statului, și în această privință facem mai cu osebire aluziune la ajutorul pe care fiecare poate să-l reclame dela autoritățile politice și sociale.

Societatea este dar debitoare de asistență; asistența sub toate formele ei devine pentru individ un drept, dar acest drept nu poate fi reclamat numai puterii publice, Statului; protecțiunea sa trebuie să o reclamăm încă de la concetățeni noștri, de la familiile noastre, comunităților, autorităților locale, asociațiunilor libere. Nu trebuie în definitiv să confundăm scopul societății, ce am definit, cu misiunea Statului-putere, care nu este în societatea politică de cât un organism de direcțiune, de cât o parte din tot, care cooperează într'un scop comun.

Odată descrisă societatea politică în fapt și în idee, ne întrebăm în mod firesc: care sunt elementele principale care o compun? Ele sunt în număr de două: Poporul și Suveranul.

Care sunt drepturile indivizilor? Constituția noastră are un capitol special consacrat garanției drepturilor. Ele stipulează garanția nu numai pentru li-

bertățile sau *drepturile publice* dar de o potrivă pentru *drepturile civile* și pentru *drepturile politice*³⁾.

Conservând diviziunea tripartită și de acord cu doctrina impusă de Rossi, ajungem să zicem că este natural și necesar de a distinge viața civilă și privată, de aceea pe care o numim viața publică și socială.

Ce este dar, Statul ?

Statul este puterea suprapusă guvernământului, este suveranul prin opozițiune a supușilor, popoului guvernat ; este organul director al societății politice.

Este netăgăduit că la nașterea unei atari societăți, i-a trebuit cât-va timp pentru constituirea și instalarea autorităților chemate să le cărmuiască și administreze. Și dacă este posibil să survină perioade când, transitoriu, puterea așteaptă un ocupant, când suveranitatea este vacantă, aceasta nu însemnează că în regulă generală nu există o direcțiune, un suveran. Existența acestui element, după cum am văzut, este unul din caracterele distinctive ale Statului, el este un fapt universal și permanent.

Această universalitate și perpetuitate ne indică necesitatea puterii care se mai explică de altfel și în mod filosofic.

Nu putem zice însă în mod absolut, că orice societate are nevoie de o autoritate pentru a se menține, desvolta și a-și realiza scopul, căci nu toate societățile reclamă o autoritate. Astfel societatea universală a genului omenesc, societatea internațională a Statelor, a existat și s'a menținut până în prezent fără direcțiune, fără autoritate comună. Așa acum se tinde a-i se da o direcțiune prin „Liga Națiunilor“.

De aceea când este vorba de o societate numeroasă, de lungă durată, al căruia scop este complex, a căreia funcționare cere armonizarea eforturilor și întrebuințare de mijloace variate, o direcțiune se impune. O astfel de societate nu se poate organiza și menține fără o autoritate comună care să vegheze la funcționarea sa regulată pentru realizarea scopurilor variate și complexe ce-i formează țelul final.

Societatea politică coprinde milioane de indivizi formând numeroase grupuri sau asociațiuni cu caractere diferite. Durata sa este indefinită, scopul său total este civilizațiunea, progresul și fericirea membrilor ei. Dar pentru a atinge acest sfârșit, câte scopuri secundare se urmăresc, câte mijloace diverse se întrebuințează, câte obstacole de învins ! Nu sunt doi cetățeni care să înțeleagă la fel fericirea lor, nici condițiunile realizării ei.

Societatea politică reclamă dar imperios o autoritate comună. De aceasta nu se poate dispensa, ea

este o condițiune de existență de conservare, de funcționare și de progres. Numai teoreticieni anarhismului pot tăgădui acest adevăr, cari se pronunță pentru ilegitimitatea absolută a oricărui guvernământ, sau aceia cari văd într'un fapt depărtat viitor, în comunitatea anarhistă, un ideal către care merge omenirea.

Statul-putere se caracteriză prin trei atribute fundamentale : Suveranitatea, naționalitatea și individualitatea juridică.

Ele nu sunt însă înăscute, originare și absolut esențiale oricărui stat ; sunt modalități izvorâte din progres și civilizațiune, dobândite de însuși Statul, cari îi dau o fizionomie proprie, și conferă garanții câștigate în profitul națiunii ; în care fiecare cetățean își găsește elemente prețioase de ocrotire.

Să vedem dar ce este suveranitatea și care este caracterul său național. Nici o teorie n'a dat loc la mai multe erori, n'a fost întunecată de mai multe pasiuni și prejudecăți și n'a fost mai încurcată prin o terminologie mai obscură și prin formule mai deșerte de cât *teoria suveranității*.

În prezent publiciștii nu sunt încă de acord și se încearcă să ne dea noțiunea exactă a suveranității.

Cuvântul „suveran“ derivă dintr'un vechiu cuvânt latin „superanus“ și este susceptibil de accepțiuni arbitrare.

Bodin a făcut încă din secolul al XVI din noțiunea de suveranitate baza și centrul dreptului public, de aceea a și fost numit „părintele suveranității“.

Cuvântul suveran este întrebuințat deseori ca adjectiv calificativ ; în acest caz se aplică deciziunilor date în ultim rezort de autoritatea dela care emană. A spune că Statul este suveran, este a declara că deciziunile sale nu pot fi reformate de către o putere superioară. Calificativul se întrebuințează mai ales pentru a caracteriza hotărârile judecătorești și instanțele cari le pronunță.

Cuvântul suveran se întrebuințează ca substantiv pentru a desemna, fie monarhia, Regele, șeful puterii executive, fie în unele State, pe deponarii puterii supreme. Este mai greu de recunoscut și de desemnat suveranul în Statele constituționale, unde puterea publică este împărțită în puteri diferite, al căror exercițiu este repartizat între diferite organe.

În asemenea condițiuni termenul suveranității este susceptibil de două înțelesuri foarte distincte.

Într'un prim sens, cuvântul suveranitate este sinonim cu puterea publică, considerată în întregul ei, în totalitatea ei divizibilă sau în complexul desmembrămintelor, puteri și funcțiuni, și cari constituiesc drepturile și puterile Statului.

Dar diferitele puteri ale Statului nu sunt toate de acelaș grad. Dacă este posibil să admitem că puterile zise *Constituite* exercită prin delegațiune o porțiune determinată, o ramură a suveranității și

³⁾ Ne referim la studiul deja întreprins unde am tratat în mod succesiv aceste trei specii de drepturi individuale.

sunt chemate a lua deciziuni cari merită astfel să fie calificate de suverane, este sigur, de altă parte, că singură rămâne *putere supremă și generală* „*putere constituuantă*“. Singură puterea constituentă nu depinde decât de ea însăși; este izvorul din care emană celelalte; ea are totdeauna o competență nelimitată, cel puțin din punctul de vedere al dreptului pozitiv.

Cuvântul suveranitate se întrebuințează astfel deseori pentru a desemna în Stat această putere supremă, cea mai înaltă, puterea *constituuantă* prin opozițiune a puterilor constituite, care nu sunt decât emanațiunile ei.

Să continuăm a limpezi terenul, eliminând cuvântul și noțiunea de suveranitate din domeniul relațiunilor internaționale. În disprețul usagiului autorii de drept public belgian au găsit preferabil să renunțe la termenul „suveranitate“ pentru a desemna independența reciprocă a Statelor în raporturile lor internaționale și libertatea lor proprie de organizațiune internă. Noțiunea de suveranitate implică o relațiune dela superior la inferior, de guvernanți și guvernați. Aceste relațiuni nu există dela Stat la Stat. Ideia și termenul de independență ei îl găsește dar suficient.

Astfel rezervăm noțiunea și cuvântul suveranitate dreptului public intern, vieții interioare a Statului; în tot cazul, de acord cu o altă parte însemnată a autorilor publici, în domeniul dreptului internațional n'am putea întrebuința numai cuvântul de suveranitate și i-am adăoga calificatiunea; suveranitate externă, sau a dreptului ginților.

Considerată dar, și cum trebuie să fie din punct de vedere național, suveranitatea este o noțiune de drept public, cu totul străină de dreptul privat și cu totul distinctă de noțiunea de proprietate.

Suveranitatea reprezintă un ansamblu de puteri exercitate asupra guvernațiilor și acest ansamblu de puteri n'are nici un caracter real, n'are nimic care să semene cu stăpânirea personală asupra lucrurilor.

Calificatiunea de suveranitate nu convine tuturor autorităților. Ea nu convine, spun cei mai mulți publicești, de cât autorităților suprapuse, direcțiunei societăților perfecte. Or nu sunt de cât două societăți perfecte: societatea politică: Statul, și societatea religioasă: Biserica. Suveranitatea Bisericii, suveranitatea Statului sunt singurele cari coprinde și pot coprinde lumea pământesească.

Suveranitatea nu este încredințată șefilor unor asociațiuni voluntare, puterilor directive a societăților imperfecte, autorităților comunale.

Acestora din urmă le lipsește pentru această:

1) independența, cari este prea restrânsă, oricât de largă a fi autonomia lor; 2) forța materială, căci nici în într-o țară puterile locale nu dispune de mijloace materiale suficiente pentru a se apăra singure și să vegheze singure la executarea și realizarea

dreptului; 3) libertatea de a se organiza prin ele înșile, căci nu există putere constituentă locală, ele depind de constituțiunea și legile Statului.

Acestea sunt, deci, puteri locale în Stat.

Noțiunea de suveranitate a provocat dificultăți în țările Statelor federate ca America și Elveția fără a vorbi de Germania ale căreia tendințe, Deutschland uber alles, apărate prin teoriile de drept public ale lui Bluntschi, care, împreună cu Jellenik, susține că suveranitatea nu este de esența Statului.

Teza care pare dominantă refuză de a conserva Statelor membre ale unei federațiuni unitare atributul de suveranitate; caracterul ilimitat și indivizibil al suveranității se opune ca să nu putem recunoaște alte suveranități decât acelea ale Puterii Supreme federale. Într'o altă teorie, însă, publiciștii susțin că Statele cari se întrunesc în Federațiune conservă calitatea lor de State, rămân suverane, cu toate că suveranitatea lor, ca aceea a autorităților federale, este restrânsă în unele privințe. Nu este de esența suveranității să fie absolută, ilimitată. Suveranitatea nu le pare abrogată în State cari se federează, atâta timp cât conservă special o constituțiune proprie, dreptul de a aduce schimbări și o oarecare forță publică la dispozițiunea lor.

Eliminând teoria germană care merge până acolo încât nu admit State suverane și că suveranitatea nu este un element esențial al Statului (în care văd numai o confuziune și erori și preconizează în mod radical eliminarea din știința juridică, atât a cuvântului, cât și a noțiunei), nu înțelegem să urmărim principiul teuton și să scoatem din terminologia științifică, o definițiune precisă a termenului și a ideii, căci, pentru noi, suveranitatea este un element esențial al Statului, ea este marca distinctivă a oricărui Stat, dar pe care însă nu o considerăm nici absolută, nici ilimitată, nici indivizibilă.

Dacă urmărim în istorie doctrinele politice, evoluțiunea noțiunii de suveranitate, se observă că până la epoca contemporană această noțiune a fost mai mult legată de forme, lăsându-se la o parte chestiunea prealabilă fundamentală, radical distinctă de acea de forme, adică acea a conținutului, a esenței suveranității.

Astfel s'a ajuns, legându-se de forme, la afirmațiunea principiului suveranității naționale, implicând ca corolar superioritatea unei forme asupra celorlalte; astfel s'a zis: forma democratică. Neglijându-se astfel cercetarea esenței suveranității s'a ajuns a se identifica democrația și suveranitatea și, ca consecință, se face din democrație un lucru esențial pentru Stat ca și suveranitatea însăși.

Chestiunea nu trebuie să fie considerată ca o problemă de filosofie juridică, dar ca o problemă de știință politică în care suveranitatea națională este cuprinsă în problema generală a formelor de guvernământ.

Fără a mai amplifica discuțiunea insistând asupra evoluțiunii noțiunii suveranității și a diverselor teorii la cari a dat loc conceptul suveranității, să vedem cari sunt elementele caracteristice, ideile fundamentale ale suveranității.

O primă idee este aceea a forței, a puterii sale materială. Un stat fără forță, dezarmat, n'ar putea fi suveran. El singur poate să realizeze în mod independent puterea coercitivă.

În afară de acest element de fapt, suveranitatea se sprijină pe un element moral sau juridic, autoritatea. Dacă câte odată constatăm un suveran de fapt și un suveran de drept, aceasta însemnează că la anumite momente, puterea poate fi usurpată, deținută în mod nelegitim. Puterea bine stabilită încarneză autoritatea și impune ascultare, comportă drepturi de a comanda, al căreia ansamblu formează suveranitatea. De aci demnitatea și majestatea cu care Statul este îmbracat, inviolabilitatea atribuită puterii, interzicând ori căruia care nu este suveran de a se atinge de suveranitate, de acea putere supremă (suprema potestas) care nu admite nici dreptul individual de rezistență, nici dreptul colectiv de insurecțiune sau revoltă.

Din complexul celor expuse ajungem dar la definițiunea suveranității asupra căreia s'a oprit cei mai autorizați publiciști: Suveranitatea este plenitudinea puterii publice. Este însăși Statul privit în majestatea sa și în forța sa supremă. Este puterea Statului privită în gradul ei cel mai înalt, în complectă sa libertate externă și internă, în permanența ei, în universalitatea și generalitatea sa, în extinderea ei care privește societatea politică și în ansamblul sau totalitatea drepturilor și puterilor sau funcțiilor ce comportă.

Această putere rezidă și se găsește organizată în puterile constituționale și este mai cu osebire reprezentată prin cea mai înaltă dintre ele: *puterea constituantă*.

Această putere singură răspunde mai bine ideii ce am expus de suveranitate. Puterea legislativă ori cât de ilimitată ar fi competența ei, nu este egală puterii constituente, ea nu este în mod desăvârșit suverană.

Ajungem dar a zice, pentru a fi în mod științific exacti, că puterea legislativă nu cuprinde în mod complect calificația de suveran, decât dacă funcționează conform art. 128 din constituție, adică atunci când joacă rolul extraordinar de putere constituantă.

Să vedem tot în treacăt cari sunt caracterele suveranității.

Primul său caracter este unitatea, ce rezultă din plenitudinea puterii publice supreme, universală și generală. Ar fi o contradicțiune să se vorbească de dualitate sau pluralitate de puteri supreme și generale. Nu este loc într-o societate politică decât pentru un singur Stat-putere.

Suveranitatea este inalienabilă și imprescriptibilă de oarece este inseparabilă de Stat. Statul n'ar putea să se desbrace, să abdice de la drepturile sale, să-și înstrăineze puterile fără a înceta de a mai exista; aceasta nu împiedică însă ca Statul el însuși să fie cesibil.

Puterile exercitându-se prin delegațiune, dezmembrămîntul și repartițiunea exercițiului drepturilor de suveranitate apare deci evident.

De aceea constituțiunea și legile încredințează unor anumite organe o parte de autoritate, o porțiune de putere (*imperium*) cari sunt considerate ele însuși ca suverane.

Aceste porțiuni de suveranitate delegate diferitelor puteri sunt inalienabile și imprescriptibile în mâinile lor. Aceasta însemnează că în principiu, delegațiunile, transmiterile și uzurpările de autoritate și atribuțiuni sunt interzise.

Este evident că atunci când Constituția sau legea încredințează o parte de *imperium* unei autorități oarecare, aceasta o face pentru rațiuni particulare trase din natura chiar a funcțiunii pe care trebuie să o îndeplinească sau a garanțiilor speciale, atribuite autorității care este investită. Este netăgăduit că scopul n'ar fi atins și funcțiunea de exercitat compromisă, dacă această autoritate s'ar desărcina ea însăși de misiunea sa delegând-o altuia.

Acesta este de altfel și principiul ce se degajează din art. 31 din Constituție care prescrie că toate puterile să se exercite după modurile stabilite de dânsa.

În acest sens numai admitem inalienabilitatea și imprescriptibilitatea suveranității, dacă se înțelege prin aceasta porțiunea de putere delegată diferitelor autorități.

Știința politică nu dă, de altfel, acestei probleme o soluțiune diferită. Nici un stat ca și nici un guvernământ nu este omnipotent. El trebuie totdeauna să țină seamă de *opiniunea publică*, de rezistențele ei diverse, să compeze cu necesitățile de ordin internațional și cu dreptul internațional el însuși, cu obiceiurile, ideile, temperamentul, pasiunile, prejudecățile populare și situațiunile istorice în fapt indestructibile.

Punându-se pe terenul dreptului pozitiv, lăsând deoparte aspectul moral și politic al chestiunii, încă soluțiunea nu se schimbă.

Suveranitatea este desigur stăpână absolută să organizeze puterile, regimul drepturilor și libertăților publice. Nicio piedică la aceasta din partea dreptului pozitiv, și s'a întâmplat mai totdeauna astfel după sfârșitul unei perioade revoluționare. Ca în Belgia, spre pildă, când la 1830 s'a instalat Aduunarea constituantă, investită cu o autoritate supremă și absolută.

Dar această suveranitate absolută, ilimitată, eșită dintr-o perioadă revoluționară, s'a manifestat de la

început prin deciziuni relative la organizarea și funcționarea ei proprie și cu toate că a luat forma unei puteri constituente. Astfel ea s'a desmembrat, s'a înzestrat cu anumite organe, numite puteri constituente, a reglementat competența și atribuțiunile lor, și-a impus ea însăși oarecare limite, bariere ce s'a condamnat a respecta. Restricțiuni de formă și de fond înscrise în Constituțiune s'au aplicat dar puterei constituente însuși, prin faptul creării de către dânsa a puterilor constituente, puteri inferioare, secundare, cari nu există decât prin Constituțiune și cari nu exercită decât o suveranitate delegată. Mai mult de cât atât, Constituțiunile conțin de obicei și clauze de revizuire, adică regulează modul în care Suveranitatea, a căreia cea mai înaltă expresiune este puterea constituentă, are a se exercita. Puterea constituentă își impune dar ea însăși regule de forme și de fond astfel: obligațiunea ca prin anumite formalități să nu revizuiască decât articol de articol.

Puterea constituentă a mers până acolo încât și-a impus restricțiuni de competență.

Puterea constituentă în America și-a interzis a se atinge de drepturile egale ale tuturor Statelor reprezentate în Senatul federal; Franța să se atingă de forma republicană; Belgia a declarat ireformabil și inviolabil chiar pentru puterea constituentă decretul de independență. Astfel dacă în mod strict juridic, al dreptului pozitiv pur, în oarecari situațiuni date și excepționale, o adunare publică, un organism constituent poate să se înfățișeze ca depozitar al unei puteri ilimitate, în mod normal, în timpuri ordinare, suveranitatea, puterea constituentă ea însăși apare, din contra, ca regulată în funcționarea ei prin dispozițiuni de procedură, prin regule de formă și chiar de competență.

Să vedem acum, pentru a sfârși cu teoria suveranității, care este caracterul național al Statului sau al suveranității naționale.

Caracterul național s'a manifestat în mod gradat prin trei categorii de fapte; independența; sprijinul opiniunii publice; principiul electiv.

Primul fapt consistă în afirmațiunea Statului, a libertății, a independenței față de străini, în proclamațiunea de a-și stabili el însuși instituțiunile sale fundamentale, de a-și da el singur o constituție. Aceasta nu este decât un corolar al suveranității dar el este esențial: el justifică calificațiunea de națională acordată suveranității. Aceasta rezultă de altfel din termenii priciși ai art. 31 din constituție: „toate puterile, emană de la națiune și se exercită după modurile stabilite de constituție“.

Art. 31 este înainte de toate o declarațiune de independență, o afirmațiune a libertății țării, o proclamațiune de decădere a oricărei puteri streine în România, afirmarea voinței de a înzestra națiunea cu instituțiuni

cari să nu emane decât dela ea însăși. Este un act solemn de luare în posesiune a suveranității, cu afirmațiunea dreptului și voinței de a o exercita, de a o desmembra, de a o organiza și de a reglementa în mod liber transmiterea puterii.

Caracterul național al suveranității se mai relevă prin un al doilea fapt și se exprimă printr'un alt corolar: sprijinul necesar al opiniunii publice, acordul voințelor și simpatiilor generale nu numai pentru așezarea și menținerea guvernământului, dar încă pentru exercițiul puterii publice.

Secole întregi de existență și de experiență au fost necesare pentru a face să triumfe drepturile opiniunii publice și mai ales pentru a ajunge a o înzestra cu mijloace și organe prin care să poată în mod liber și legal să se manifesteze.

După Esmein, suveranitatea națională consistă în a, da ca bază guvernamentală adesiunea opiniunii publice. Opiniunea publică este forța politică primordială și necesară și trebuie să fie însoțită de mijloace—libertate de presă, a întrunirilor, etc.—și de organe prin cari să se exprime.

A recunoaște, a organiza și a respecta suveranitatea națională, este a da opiniunii publice, forța superioară, o expresiune precisă, o valoare juridică, o autoritate legală.

Suveranitatea națională și găsește în fine expresiunea într'un ultim fapt: dezvoltarea principiului electiv, incarnațiunea puterii publice a unei fracțiuni importante a poporului, pe cât este mai posibil a cetățenilor adulți, chemați pe calea sufragiului să se pronunțe asupra chestiunilor celor mai grave, cari implică direcțiunea și mersul afacerilor publice.

Acți trebuie să luăm în considerațiune și să recunoaștem că suveranitatea națională astfel înțeleasă, democrația, sufragiul lărgit sunt fructe ale civilizațiunii și a evoluțiunii istorice.

Acest corolar al suveranității naționale se legitimează pe considerațiunile cele mai puternice, trase din utilitatea și necesitățile practice.

Dacă se urmărește, într'adevăr, ca Statul în îndeplinirea misiunii de ordine, să fie organul protector al intereselor colective și să vegheze la binele și progresul general, trebuie ca totul să convergă către acest scop, ca totul în societatea politică să fie regulat de așa fel ca voințele Statului să se inspire de binele comun, ca, de-o parte, interesele tuturor să găsească mijlocul ca într'un bun regim electoral să se pună în valoare și, de altă parte, ca statul să fie organizat în așa fel în cât să facă să prevaleze utilitatea comună asupra intereselor egoiste, ca interesele colective să nu fie niciodată sacrificate intereselor personale ale guvernanților.

Deceia Statul-putere a devenit un vast organism, cu funcțiuni multiple și complexe, incarnat în nu-

merosi cetățeni, și colegii de cetățeni, ale căror voințe, în mod regulat exprimate, devin în mod legal ale sale. Statul se găsește astăzi personificat dacă nu în toți, în unanimitatea membrilor societății, cel puțin, într-o parte considerabilă a națiunii.

Această participatiune a marelui număr este aplicațiunea unei idei de bun simț, căci fiecare fiind capabil de a descerne și a administra propriul său bun și binele general, scopul Statului, fiind compus din ansamblul bunurilor particulare, urmează că tuturor trebuie să ne adresăm pentru a crea o putere care să aibă ca scop fericirea și perfecțiunea tuturor.

În numărul viitor rezumând teoria Constituțiunilor scrise, vom sfârși prin a examina mai în deaproape puterea constituantă și atributele ei, pentru a putea ajunge să caracterizăm în urmă natura și rolul actualului Parlament din punctul de vedere al principiilor de drept constituțional.

N. C. SCHINA

Lacunele noiei legi Electorale

În îndeplinirea sarcinei electorale ce mi împune legea, constat mai multe nepotriviri strecurate în diferitele articole.

După art. 23 din legea electorală distribuția cărților de alegător se face până în preziua alegerii la Cameră sau la Senat.

Regulamentul specifică că distribuția se face la domiciliu și dă toate detaliile de modul cum această distribuție trebuie să se facă, pentru ca neapărat distribuția să fie terminată în preziua alegerii.

Cu toate acestea, regulamentul după ce prevede că certificatele nedistribuite trebuie trimise președintelui secțiunii sau subsecțiunii de votare, deci în conformitate cu legea, oprește ca în ziua de votare să se mai distribuie certificate, totuși un aliniat următor recomandă ca președintele biroului electoral să trimită primăriei locului unde se face votarea certificatele nedistribuite pentru a se da posibilitatea alegătorilor rămași în întârziere să-și ia certificatele chiar în ziua alegerii.

Ultima dispoziție e în contradicție cu legea care a luat toate măsurile ca certificatele să fie distribuite la timp.

Această dispoziție are marele dezavantaj de a face posibilă *frauda*.

În actualele alegeri sunt foarte multe certificate nedistribuite, aparținând soldaților mobilizați; aceste certificate date pe mâna unui primar abuziv ar putea servi ca mijloc de vot a doua și a treia oară, agenților diferitelor partide, care ar putea conrupe pe primarul distribuitor.

Art. 43 prevede: Semnul distinctiv se va imprima în fruntea listei, dând model de buletin de vot și

cum să se pue, la pagina 35 din lege; în regulamentul legii, la pagina 60, se prevede că buletinele se vor imprima conform modelului alăturat la instrucțiuni (1 și 2).

În aceste instrucțiuni semnele sunt la dreapta buletinelor; unde se va imprima semnul, în frunte, cum prevede legea, sau la dreapta buletinului, cum prevede regulamentul?

Art. 61 prevede că alegătorul poate vota o listă punând stampila în interiorul patratului care cuprinde lista ce voește a vota. Or, după regulament (pagina 77) figura care limitează o listă este un dreptunghi, iar nu un patrat.

Vor fi din această cauză fel de fel de contestațiuni și o prea largă apreciere a președintelui biroului, dacă votul este valabil sau nu.

La acest articol trebuie date instrucțiuni asupra aplicării stampilei cu tuș ca să nu atingă latura buletinului de alături, cum prevede art. 61. De asemenea tușul să se usuce sau imediat să se aplice sugativă, căci dacă buletinul s'ar închide cu tușul neuscat s'ar putea umple și patratul buletinelor din vecinătatea celui votat.

Art. 74 prevede că mandatele rămase nedistribuite din cauză că restul împărțirilor sunt inferioare divizorului, se vor atribui în ordine importanța resturilor.

Lucrul este inadmisibil, căci după votul de împărțire a mandatelor fixate de lege (sistemul d'Houd't), nu mai rămân locuri nedistribuite, ar trebui șters acest articol pentru a se înlătura contestațiile inutile. De altmintrelea noul regulament explicativ al legii nu mai vorbește de această posibilitate care era prevăzută în vechiul regulament.

Art. 75 din lege este bun și lămurit. Interpretarea art. 75 din regulament (pagina 69 rândul 6 din jos în sus) este în contradicție cu legea și cu echitatea. Dacă se întâmplă că sunt mai multe cături egale și numai o parte din ele au loc pe lista căturilor în ordinea descrescândă, drept este ca mandatul să fie dat listei care conține candidatul cu cele mai multe voturi, așa cum prevede și legea.

Tragerea la sorți prevăzută de interpretarea prin regulament, n'are sens și va da naștere la contestațiuni puternice, ce se vor susține unele pe dispozițiunile legii, iar cele l'alte pe interpretarea regulamentului, de oarece pentru acelaș caz, legea și regulamentul prevăd proceduri deosebite, una atribuirea mandatului listei cu candidatul cu cele mai multe voturi, cel l'alt tragerea la sorți.

La pagina 67 din regulament, căturile 5912 și 3032 trebuie înlocuite respectiv cu 4912 și 4032, sunt erori care vor încurea calculele; aceste erori erau și în vechiul regulament și nu au fost corectate.

Acestea ar fi câteva din erorile de interpretare strictă a legii; neapărat n'am pretenția de a intra în însuși fondul legii, căci discuția ar merge prea de-

parte, ași putea enunța numai că legea, care în art. 1 spune că Camera se alege cu reprezentarea proporțională, ordonă prin art. 73 repartizarea mandatelor după sistemul zis d'Houd't, care nu dă reprezentanța proporțională ei avantajează listele cu voturi multe în dauna listelor cu voturi puține.

Sistemul d'Houd't admis de legea belgiană are aplicarea acolo fiind că legea prevede reprezentarea minorităților, dar nu proporționalitățile, n'are însă aplicarea în legea noastră care prevede reprezentarea proporțională în primul articol al ei; sistemul nostru de votare este candidatura individuală, iar lista, o consecință a voturilor obținute de candidați, fiind permis până chage-ul, pe când sistemul tuturilor celor l'alte legiuiri streine similare se bazează pe listă, iar candidatul e consecință listei.

Reprezentarea proporțională are de scop să asigure fiecărui partid politic o reprezentare proporțională cu forța sa numerică și să asocieze astfel pe toți alegătorii la exercițiul real al suveranității naționale 1)

Reprezentarea proporțională presupune votul pe idei, pe program, pe listă de partid, nu pe candidat ca la noi; nu se poate concepe reprezentarea proporțională pe candidați, la noi unde chage-ul conduce la reprezentarea proporțională pe persoană nu pe idei.

D. R. Poincaré, actual Președinte al Republicii Franceze, era Președinte al consiliului de miniștri, când s'a admis în Camera Franceză proiectul de reformă electorală pe baza reprezentării proporționale.

D-sa, în discursul ținut în Cameră la 10 Iulie 1912, arată concesiunile ce au fost nevoiți să facă proporționaliștii pentru a se putea asigura o majoritate pentru proiectul de lege și adaugă: Proporționaliștii ar avea dreptul să găsească aceste concesiuni excesibile și regretabile 2).

Când ne gândim, că aceste concesiuni excesibile și regretabile n'au atins întru nimic principiul legii, iar la noi neavând să fie seamă de nimic, decât să facă o lege ce și-a propus a sacrifica tot și a ajuns la o lege de reprezentare proporțională pe candidaturi uninominative!

SAVA CHRISTESCU

Primul președinte al Tribunalului Bacău.

RECENZII

Daniel Ballet: *Le mépris des lois et ses conséquences sociales*. Ed. Flammarion. Paris, 1918.

Slăbirea progresivă a respectului cuvenit legilor.

D. Ballet, fost secretar general al Societății de Economie politică din Paris a publicat un interesant studiu asupra slăbirii progresive a respectului cuvenit legilor.

1) La représentation proportionnelle en France et en Belgique par Georges Lachapelle, Paris F. Alcan 1913.

2) T. Enacovici, (Tara Nouă No. 5).

D-sa pleacă de la acest principiu, dealmintrelea enunțat și de Gustave le Bon, că: „valoarea și autoritatea unui popor în istorie se măsoară după gradul de respect ce-l dă legilor“.

Intr'adevăr o lege ori cât de bună ar fi, cu ori câte mijloace coercitive ar întovărăși-o legiuitorul, nu va constitui o valoare socială, dacă e lipsită de autoritatea, care trebuie să o capete prin sine în fața poporului.

Ori, autoritatea nu-o capătă o lege bună, de cât dacă e aplicată bine și la timp.

A ști să aplici o lege, ca să dea rezultate bune e o adevărată artă, pe care puțini o posed în toată deplinitatea ei, zice D. Ballet.

Când legea însăși e defectoasă (și nu rare sunt cazurile), când aplicațiunea ei dă loc la multe nemulțumiri sociale, ese afară din cadrul problemei de față, căci aceste legi nu sunt viabile și timpul însuși să însărcinează sau să le modifice, adaptându-le cerințelor sociale, sau să le abroge prin neuz (neaplicare).

Dar problema ce preocupă pe D. Ballet și căruia vrea să-i dea o deslegare este: de ce multe legi bune sunt cu toate acestea aplicate rău?

Și atunci, se întreabă autorul, de ce?...

Și D. Ballet găsește cauza generatrice a răului în slăbirea progresivă a respectului cuvenit legilor.

Intr'adevăr se observă zilnic, atât din partea cetățenilor, cât și din partea organelor însărcinate cu aplicarea legilor, pentru cei dântăi, tendința de a ocoli prin mijloace cât mai ingenioase respectul cuvenit prescripțiilor legale; iar pentru cei de al doilea o indulgență extremă, binevoitoare în aplicarea dispozițiilor legale față de cei ce l'au infrint.

D. Ballet insistă cu o bogăție de amănunte asupra indulgenței binevoitoare a judecătorilor în materie corecțională și contravențională, care fac un abuz din aplicarea art. 463 c. p. francez (art. 60 c. p. român), abuz, care duce la enervarea represivă și la încurajarea delinvențelor.

Jurații în aplicarea legilor criminale arată o slăbiciune de suflet (sensiblerie), care nu poate fi compatibilă cu caracterul just, dar sever al unui adevărat judecător.

D. Ballet arată apoi că, același lucru se petrece cu legile civile, comerciale, fiscale, vamale, etc.

Lungimea proceselor, diversele șicanări ale apărării, defectuozitatea executării sentințelor, sunt atâtea cauze, care enervează pe justițiabili, îi face să piardă încrederea în autoritatea legii.

De aci a rezultat aceea credință greșită, că e mai de preferit o tranzacțiune (impăcaro) strâmbă, de cât o judecată dreaptă, credință care duce în mod implicit la slăbirea progresivă a autorității legilor.

Dacă se mai adaugă la toate aceste cauze și: Complexitatea și multiplicitatea legilor, datorit acestui fapt, multe legi rămân neaplicate de către organele administrative, și atunci, când vreun organ conștient caută să le aplice, din cauza rarității speții, le aplică de cele mai multe ori cu o indulgență condamnabilă.

D. Ballet insistă apoi, cu drapt cuvânt asupra ușurinței cu care Parlamentul, «fabrică legi», adică legiferează.

Elaborarea unei legi este cea mai grea operă, ea cere mult descernământ și mai cu seamă studii îndelungate.

Principiul că guvernul are un drept absolut de a propune legi, de a modifica pe altele sau de a regulamenta în numele interesului social, nu trebuie împins la extrem. Trebuie un mare descernământ în modul de exercitare a acestei prerogative, căci almintreli se ajunge prin inconsecvență la un rezultat cu totul contrariu: pierderea

încederii în puterea legiuitoare, după a celei executive și judecătorești.

În al doilea rând, legile înainte de a fi aduse în discuția parlamentului trebuiesc discutate și în *comisiunile de juristi și de specialiști în materia care se legiferează.*

Studiul D. Ballet are o importanță destul de mare și multe din criticele întemeiate pe care le face aplicațiunii legilor și nerespectării lor în Franța, își au temeiul și la noi, *mai ales la noi*, unde disprețul față de legi a luat o formă endemică, unde politica poate face și desface multe, unde administrația lasă mult de dorit în ce privește aplicarea legilor, unde majoritatea judecătorilor arată o indulgență de multe ori nejustificată; unde proptitudinea aplicării legilor rămâne un principiu scris pe hârtie; unde Parlamentul este o adevărată fabrică de legi; unde în sfârșit, cetățeanul șmecher știe în tot d'eauna să evite legea, să frizeze codul penal, fiscal, vamal etc.

E. C. DECUSARA

D-r. de la Paris, Șeful Statisticii Judiciare

CĂMERA DE PUNERE SUB ACUZARE

CURȚEI DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența de la 26 August 1919

Președinția D-lui AL. ANASTASIU, Președinte

Deciziunea No. 59

Minor. — Crimă. Pedepsă corecțională. — Competința instanțelor corecționale. — Modul de sesizare a tribunalului. — Dacă este trebuință de o decizie a camerei de acuzare. — Soluție negativă. — Art. 63 și 65 cod. penal și 131 și 135 pr. pen.

Crimele săvârșite de minori, pedepsindu-se prin art. 63 c. penal cu o pedeapsă corecțională, urmează că legiuitorul le-a privit ca niște delict, dându-le prin art. 65 c. p. în competența tribunalelor corecționale de drept comun de a fi judecate, afară numai dacă ar avea complici mai mari de 20 ani și a căror faptă s'ar pedepsi cu pedeapsă criminală, în care caz se judecă de Curtea cu jurați.

Prin urmare, procedura și regulile ce au a fi observate pentru trimiterea minorului în judecata tribunalului corecțional, nu pot fi de cât acele prescise pentru justiția corecțională și deci nu este trebuință de o decizie a Camerei de acuzare, ci sesizarea tribunalului urmează să se facă direct prin ordonanța Judecătorului de instrucție conform art. 131 pr. penală.

Camera deliberând;

Având în vedere opoziția d-lui Procuror General al acestui Curți, în contra ordonanței d-lui jude instructor al Tribunalului Durostor cu No. 32 din 10 August 1919, prin care s'a declarat caz de urmărire în potriua lui Iusein Adil, de naționalitate turc, minor, liber, fost cu domiciliul în comuna Vișchioiu, satul Delisuflar, jud. Durostor, pentru că în ziua de 2 Iulie 1916 a cercat să violeze pe fata Rusa N. Botef în etate de 7 ani, crimă prevăzută și pedepsită de art. 264 al. 2 cod. penal;

Ascultând concluziunile orale ale d-lui Procuror general;

Având în vedere că Judecătorul de instrucție al Tribunalului Durostor, prin ordonanța definitivă No. 32 din 10 August 1919, găsiind că există caz de urmărire contra lui Iusein Adil, minor, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 264 al. 2 cod. penal, a dispus trimiterea dosarului d-lui Procuror general, conform art. 135 procedură penală, pentru a să îndeplini formalitățile prevăzute de lege, pentru punerea numitului sub acuzațiune;

Că în contra acestei ordonanțe Parchetul general făcând opozițiune, chestiunea dedusă în judecată este de a să ști, dacă pentru sesizarea Tribunalului cu judecarea acestui fapt, conform art. 65 c. penal, este nevoie de o decizie a camerei de punere sub acuzare, potrivit art. 135 pr. penală, precum arată ordonanța Judecătorului de instrucție, sau Tribunalul urma să fie investit direct prin ordonanța Judecătorului instructor, potrivit art. 131 pr. penală, cum să susține de d-lui Procuror general prin opoziția ce a făcut;

Având în vedere că art. 131 pr. penală dispune că, dacă delictul este recunoscut de natură a fi pedepsit prin pedeapsă corecțională, Judecătorul de instrucție va înainta procesul la Tribunal, spre a-l lua în cercetare; iar art. 135 din același cod prevede că dacă Judecătorul de instrucție găsește că faptul e de natură a fi pedepsit cu pedepse criminale, va ordona ca actele instrucțiunii să se transmită prin Procurorul Tribunalului la Procurorul general al Curții de apel, spre a se procede după cum se arată la capul: «Pentru punerea sub acuzațiune»;

Că de aci rezultă că, pentru a se ști care este procedura de urmat, trebuie să vedem mai întâi, dacă faptul pentru care s'a găsit că este caz de urmărire, este de natură a fi pedepsit cu o pedeapsă corecțională sau din contra cu o pedeapsă criminală;

Având în vedere că legiuitorul prin art. 1 din codul penal a definit și clasificat infracțiunile la legile penale, deosebindu-le în crime, delict și contravențiuni, după natura pedepsei ce este de aplicat, iar nu după natura faptului în sine;

Considerând, că aceasta fiind norma sau criteriul adoptat de legiuitor când este vorba de a se califica și caracteriza o infracțiune la legea penală, urmează că pentru a cunoaște natura juridică a unei infracțiuni trebuie să ne raportăm la pedeapsa legală a faptului;

Că din acest punct de vedere crimele săvârșite de un minor având a fi pedepsite cu pedepse corecționale, potrivit art. 63 din codul penal, urmează că ele au fost privite de legiuitor ca niște delict;

Că, de aceea, prin art. 65 cod penal, crimele, săvârșite de minori au fost date în competența Tribunalelor corecționale de drept comun de a fi judecate, instanțele corecționale având a proceda la instruirea și judecarea lor, conform regulilor în materie corecțională iar nu după procedura specială a Curții cu jurați, afară numai dacă minorul ar avea complici mai mari de 20 ani, în care caz se judecă de Curtea cu Jurați;

Că dar, seuză atenuantă a minorității are de efect de a transforma nu numai natura pedepsei ei și natura infracțiunii așa că în sistemul legislațiunii noastre penale, minorul nu poate nici-odată a fi acuzat de crime, ci numai de delict, pentru că ori-ce faptă ar comite minorul, chiar dacă ea ar merita muncă silnică pe viață, el nu va putea fi pedepsit de cât cu cel 3-15 ani închisoare corecțională, potrivit dispozițiunilor art. 63 cod penal;

Considerând, în adevăr, că dacă fapta minorului ar fi privită de legiuitor ca crimă, nici nu s'ar putea judeca de Tribunalul corecțional, deși art. 65 cod. penal o spune formal, pentru că această dispozițiune ar fi

contrară art. 105 din Constituție, după care juriul este statornicit în toate materiile criminale;

Considerând, că singurul argument ce s'ar putea invoca în opiniunea contrară ar fi că legiuitorul în art. 63 cod penal întrebuițează cuvântul «acuzat», când vorbește de mingrul care a săvârșit crimă; iar art. 7 din procedura penală califică de «acuzat» pe cel căzut sub o acțiune publică, numai atunci când în materii criminale camera de punere sub acuzațiune a pronunțat darea în judecată;

Considerând că este adevărat, că în regulă generală și vorbind strict juridicește, acuzat e numai acela care a fost trimis în judecata criminală a Curții cu jurați de camera de punere sub acuzare;

Că însă în codul penal găsim adesea-ori, că legiuitorul se exprimă împrropriu întrebuițând cuvântul «acuzat» în loc de inculpat și vice-versa cum e de exemplu în art. 62, 63, 40 cod penal 133 procedură penală etc;

Că ast-fel fiind, argumentul tras din cuvântul «acuzat» întrebuițat de legiuitor în art. 63 cod penal, nu poate fi deciziv în soluționarea chestiunii ce discutăm;

Că, pentru toate aceste considerațiuni, urmează a decide că, în speță, fiind vorba de un fapt imputabil

unui minor și care se pedepsește cu pedeapsă corecțională, și întru cât minorul nu are complici mai mari de 20 ani, procedura și regulile ce au a fi observate pentru trimiterea lui în judecata Tribunalului corecțional de drept comun, nu pot fi decât acelea prescrise în materie de justiție corecțională; că prin urmare nu este trebuință de o decizie a camerei de punere sub acuzare și sesizarea tribunalului urma să se facă direct prin ordonanța judecătorului de instrucție, potrivit dispozițiilor art. 131 procedura penală;

Că, ast-fel fiind, opoziția Parchetului General contra menționatei ordonanțe definitive dată de judele Instructor este întemeiată și trebuie să fie admisă, reformându-se zisa ordonanță în sensul că trimite pe numitul inculpat în judecata Tribunalului Durostor, care va avea să judece în speță ca Tribunal corecțional de drept comun, potrivit art. 65 combinat cu art. 63 cod penal iar nu ca instanță criminală cum prevede art. 75 din legea pentru organizarea Dobrogei Nouă;

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Remus C. Benișache, de acord cu concluziunile orale ale d-lui Procuror G. Collini, Camera, admite opoziția etc.
(ss) *Al. Anastasiu; Al. Teodorescu, R. C. Benișache.*

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAȚIE S. I

*Recurenta Primăria Copăcenii-Mogoșești;
Intimați Eforia Sp. civile și Lidia Filipescu prin
d-nii avocați C. H. Rosetti și Lapatti*

Expropriere. — Teren cultivabil. — Instituție de utilitate publică. — Expropriere în întregime. — Recurs. — Lipsă de prejudiciu și interes. — Respingere. — Art. 5 din decretul lege de expropriere din 16 Decembrie 1918.

Când se expropriează în întregime o moșie, proprietatea unei instituțiuni de bine facere, conform art. 5 din decretul-lege de expropriere din 16 Decembrie 1918, recursul declarat de Primăria respectivă, fiind lipsit de interes, urmează să fie respins, întrucât soluțiunea dată de instanța de fond nu i mai poate aduce nici un prejudiciu, față de un decret-lege care a expropriat în întregime moșia proprietarului. (*Cas. I, decizia 148 din 2 Iulie 1919, prin care s'a respins recursul făcut contra decizii C. de Apel Buc. III, 100/915.*)

CASAȚIE S. II

*Recurent Ion Dincă Preda prin d-l av. P. Sadoveanu
Intimat Badea Stoica Mihai „ „ „ Sc. Moisescu*

Nespecificarea stilului la termenul din citațiune. Dacă atrage nulitatea procedurii?

Nespecificarea stilului într-o citațiune, la o epocă când nu putea fi vorba decât de stil nou iar nu de cel vechi, de oarece stilul nou fusese impus de autoritatea ocupantă, nu poate atrage anularea actului de procedură, mai cu seamă atunci când însăși partea, care învoacă nulitatea, a cerut fixarea termenului și emiterea citațiunilor. (*Cas. II, decizia No. 52 din 2 Iulie 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței Trib. Prahova s. III, 85/919.*)

CASAȚIE S. III

*Recurent Elias Nachmias prin d-l avocat Racoviceanu
Intimat Jose Arie prin d-nii avocați M. Papadat și
M. Andronescu.*

Mărturisire. — Acte înfățișate de părți. — Mărturisiri rezultate din ele. — Dacă pot constitui o probă în justiție? Aprecierea instanței de fond. — Inaplicabilitatea art. 24 Pr. civilă în ce privește mărturisirile rezultate din acte iar nu din declarațiunile părților în instanță. — Art. 1206 c. civ. și art. 124 Pr. civilă.

De și de ordinar mărturisirea se face în interogatoriul ce se ia în justiție, ea însă poate să fie și spontană, adică fără ca partea să fie interpellată.

În consecință, instanța de fond nu violează art. 1206 c. civ. care, de altfel, nici nu prescrie forma în care să se facă mărturisirea judiciară, când consideră ca o mărturisire faptele arătate de parte prin cererea în judecată, iar dacă acele fapte în realitate constituiesc or nu o mărturisire, aceasta e o chestiune de fapt, pe care instanța de fond o rezolvă în mod suveran.

Art. 124 Pr. civ. nu este aplicabil mărturisirilor care rezultă din actele emantate de la una din părți, ei se ocupă numai de mărturisirile sau declarațiunile orale ce părțile pot face la înfățișare și cari, spre a fi opozabile, trebuie să fie semnate de cel ce le-a făcut. (*Cas. III, d. 301 din 24 Septembrie 1919, prin care s'a respins recursul contra decizii C. apel Buc. I, 17/916.*)

Domnii abonați din provincie sunt rugați să binevoiască a se grăbi să achite abonamentele datorate, prin mandat postal adresat ziarului *Curierul Judiciar*, București, Calea Rahovei 5, fără a mai aștepta sosirea încasatorului nostru D-l D. Niculescu care, din cauza neregularității mersului trenurilor, întârzie vizitarea orașelor.